

Tarkastuspäivämäärä:	Tarkastuskäynnin dnro:
----------------------	------------------------

PITOPAIKAN TIEDOT

Pitopaikasta vastuussa oleva toimija	Puhelin	Sähköposti
Osoite	Kunta	
Pitopaikan osoite (jos eri kuin yllä)		
Tilatunnus	Pitopaikkatunnus	Y-tunnus
Teurastamo	Onko lihan suoramyyntiä? ☐ Kyllä ☐ Ei	
Munapakkaamo	Onko kananmunien suoramyyntiä? ☐ Kyllä ☐ Ei	

KUNNANELÄINLÄÄKÄRIN TIEDOT

Kunnaneläinlääkäri	Puhelin	Sähköposti
--------------------	---------	------------

TIEDOT TUOTANNOSTA

Eläinlaji:	☐ Broileri	☐ Kalkkuna	☐ Munintakana
Isovanhempaispolvi:	☐ Emokasvattamo	☐ Emokanala	
Vanhempaispolvi:	☐ Emokasvattamo	☐ Emokanala	
Tuotantopolvi:	☐ Kasvattamo	☐ Kanala	
Hautomo:	☐ Hautomo		
Kanala/kasvattamotyyppi	☐ Lattia	☐ Kerrosattia	☐ Virikehäkki ☐ Häkki
Tuotantomuoto	☐ Tavanomainen tuotanto	☐ Luomutuotanto	☐ Ulkokanala
	☐ Pienimuotoinen tuotanto (MMM 1037/2013 15 §)		
Kasvattamo/kanala on	☐ Kertatäyttöinen	☐ Osastoittain kertatäyttöinen	☐ Jatkuvatäyttöinen

OSA I PAKOLLISEN TERVEYSVALVONNAN TARKASTUS (Eläintautilaki 441/2013, 8 § ja MMM asetus 1037/2013, 16 §)

1. Pitopaikan parvien salmonellanäytteenotto edellisen tarkastuskäynnin jälkeen (jatka tarvittaessa erillisellä liitteellä):

Parven tunniste	Kuoriutumispäivä	Ikä nyt (vkoa)	Saapumispäivä	Poistopäivä	Lintujen lukumäärä	Tutkittu salmonellavalvontaohjelman mukaisesti: *)	
						Kyllä	Päivämäärä
						☐	
						☐	
						☐	
						☐	
						☐	
						☐	
						☐	
						☐	
						☐	
						☐	
						☐	
						☐	

Huomautuksia:

*) Kaikkien parvien kaikki tutkimukset kasvatus- ja tuotantokauden aikana.

2. Hautomon salmonellanäytteenotto edellisen tarkastuskäynnin jälkeen (jatka tarvittaessa erillisellä liitteellä):

Hautomon kirjallinen näytteenottosuunnitelma			
☐ Kunnossa ☐ Ei, huomautuksia:			
Toimitettu kunnaneläinlääkärille ☐ Kyllä ☐ Ei			
Tutkittu hautomon näytteenottosuunnitelman mukaisesti:			
Kyllä	Päivämäärä	Lisätietoja	Huomautuksia
☐			
☐			
☐			
☐			
☐			
☐			
☐			
☐			
☐			
☐			

3. Onko pitopaikassa todettu salmonellatartuntaa viimeisen 3 vuoden aikana?	☐ Ei	☐ Kyllä, milloin?
4. Salmonellavalvonnan kirjanpito edellisen tarkastuskäynnin jälkeen (MMMa 1037/2013 33 §)	☐ Kunnossa	☐ Ei*
5. Pitopaikan linnuista pidettävä luettelo (MMMa 867/2010 5 §)	☐ Kunnossa	☐ Ei*
6. Ilmoitukset pitopaikkaan saapuneista parvista (VNa 838/2013 8 §)	☐ Kunnossa	☐ Ei*
7. Tiedot toimijan salmonellanäytteenotoista toimitettu kunnaneläinlääkärille (VNa 838/2013 7 §)	☐ Kunnossa	☐ Ei*
8. Broilerit: MMMa 10/EEO/2007 6 § mukaiset kamylobakteerilöydösten pohjalta tehtävät toimenpiteet	☐ Kunnossa	☐ Ei* ☐ Ei kamylobakteerilöydöksiä

*) Huomautukset merkitään kohtaan 9.

9. Huomautuksia tai lisätietoja

Päiväys	Kunnaneläinlääkärin allekirjoitus sekä leima tai nimenselvennys

Tiedoksi: Sivut 1-4: kunnaneläinlääkäri, pitopaikka, aluehallintovirasto
Sivu 1-2: teurastamo/munapakkaamo

OSA II PITOPAIKAN SUOJAAMINEN ELÄINTAUDEILTA JA TUOTANTOHYGIENIA
(Eläintautilaki 441/2013 7 §, 90 §; MMM asetus 1368/2011 4-5 §)**RAKENNUS JA OLOSUhteet**

1. Tuotantoyksikön pohjapiirros

Valvontakäynnillä kunnaneläinlääkärille esitetään tuotantoyksikön pohjapiirros. Jos ei ole valmista, piirretään tähän.

Pohjapiirros/asemapiirros auttaa hahmottamaan kriittisiä pisteitä; kulkureiitit, lannankäsittely, rehuvarastot ja -siilot, kulku munahuoneeseen, tautisulku jne. Merkitse myös kulkureiitit ja eläinvirrat pohjapiirrookseen.

Merkitse osastot seuraavilla lyhenteillä:

Ka = kasvatusosasto, Mu = munitusosasto, M = munahuone, Tsto = toimisto,
R = Rehuvarasto, K = komposti, L = lantala, TS = tautisulku, - = ilmanvaihto,
-> = nuoliilla ihmisten ja kulkuneuvojen (eläinten, rehujen, munien, lannan jne. kuljetukset)
kulkureiitit Pohjapiirros tarkistettu

Toimenpide-ehdotuksia:

TAUTISUOJAUS JA TUOTANTOHYGIENIA

2. Kirjallinen kuvaus menettelytavoista pitopaikan suojaamiseksi eläintaudeilta (ETL 441/2013 7 §)			
☐ Kyllä		☐ Ei, toimenpide-ehdotuksia:	
3. Omavalvonnan kuvaus (MMMa 1368/2011 4 §)			
☐ Kyllä		☐ Ei, toimenpide-ehdotuksia:	
4. Tilalla oleva muu siipikarja			
☐ Ei		☐ Kyllä, mikä?	
5. Tilalla olevat muut tuotanto- tai lemmikkieläimet			
☐ Ei		☐ Kyllä, mikä?	
6. Onko tautisulku käytössä			
☐ Kyllä		☐ Ei, toimenpide-ehdotuksia:	
7. Suojavaatetus		Kengät	Vaatteet
Hoitajalle	☐ Kyllä	☐ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei
Eläinlääkärille	☐ Kyllä	☐ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei
Vierailijoille	☐ Kyllä	☐ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei
Munien/eläinten kuljettajalle	☐ Kyllä	☐ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei
Toimenpide-ehdotuksia:			
8. Haittaeläinten torjunta (sis. tuotantotilat, rehu- ja kuivikevarastot)			
☐ Kunnossa		☐ Ei, toimenpide-ehdotus:	
9. Hallin puhdistus ja pesu erien välillä			
☐ Kyllä		☐ Ei, toimenpide-ehdotus:	
10. Hallin desinfiointi erien välillä			
☐ Kyllä		☐ Ei, toimenpide-ehdotus:	
11. Juoma- ja rehulinjojen puhdistus erien välillä			
☐ Kyllä		☐ Ei, toimenpide-ehdotus:	
12. Raatojen hävitys määräysten mukaisesti			
☐ Kyllä		☐ Ei, toimenpide-ehdotus:	
13. Munintansa lopettaneiden kanojen hävitys			
☐ Lopetus/kaasutus		☐ Teurastus	☐ Muu:
14. Kirjanpidon tarkastus (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 852/2004, liite I; MMMa 1368/2011 5 §)			
Rehukirjanpito	☐ Kunnossa	☐ Ei	
Lääkityskirjanpito (sis. rokotteet)	☐ Kunnossa	☐ Ei	
15. Käytössä oleva rehu			
☐ Oma vilja		☐ Ostovilja	☐ Teollinen rehu
16. Rahtisekoittajan käyttö			
☐ Kyllä		☐ Ei	
17. Rehuvarastojen merkintä			
☐ Kyllä		☐ Ei	
18. Pitopaikka kuuluu terveystarkkailuun			
☐ Kyllä		☐ Ei	
19. Veden kulutuksen seuranta			
☐ Kyllä		☐ Ei	
20. Rehun kulutuksen seuranta			
☐ Kyllä		☐ Ei	
21. Kirjanpito sairauksista ja kuolleista linnuista			
☐ Kyllä		☐ Ei	
22. Onko kohonneen poistuman syyt selvitetty?			
☐ Kyllä		☐ Ei	☐ Ei kohonnutta poistumaa
Lisätietoja, huomautuksia tai suositeltavia toimenpiteitä			
Päiväys	Kunnaneläinlääkärin allekirjoitus ja nimenselvennys tai leima		

OHJEITA KUNNANELÄINLÄÄKÄRILLE

OSA I

Pakollisen terveystarkastuksen tarkastamisesta siipikarjan pitopaikassa säädetään eläintautilain 8 §:ssä ja kanojen ja kalkkunoiden salmonellavalvonnasta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (1037/2013) 4 luvussa. Tarkastuskäynnin yhteydessä kunnaneläinlääkäri ottaa pitopaikasta salmonellanäytteet asetuksen (1037/2013) 4 luvun mukaisesti. Näytteenotosta täytetään erillinen lähete laboratoriota varten.

1. Jokaisen pitopaikan parven osalta tarkastetaan, että salmonellanäytteet on otettu lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Kaikki näytteenottopäivät merkitään lomakkeeseen. Myös niiden parvien näytteenotto tulee tarkastaa, jotka on poistettu pitopaikasta edellisen tarkastuskäynnin jälkeen. Näytteenottovaatimukset on kuvattu kanojen ja kalkkunoiden salmonellavalvonnasta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (1037/2013) 3 luvussa. Jos näytteenotossa on puutteita, puutteet kuvataan huomautuksia -kohdassa.
2. Kanojen ja kalkkunoiden salmonellavalvonnasta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (1037/2013) 11 §:n mukaan hautomossa otetaan tuotantoympäristönäytteitä toimijan laatiman kirjallisen, kunnaneläinlääkärille tiedoksi toimitetun näytteenottosuunnitelman mukaisesti. Näytteenottoaiheiden ja näytemäärän suunnittelussa on otettava huomioon hautomon tuotantokapasiteetti, rakenteet ja toimintatavat. Tarkastuskäynnillä hautomossa verrataan toteutuneita näytteenottoja näytteenottosuunnitelmaan. Mahdolliset puutteet kuvataan huomautuksia -kohdassa.
4. Kanojen ja kalkkunoiden salmonellavalvonnasta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (1037/2013) 33 §:ssä säädetään toimijan kirjanpidosta. Terveystarkastukseen sisältyvää näytteenottoa koskevan kirjanpidon on oltava parvikohtaista. Kunkin parven osalta on kirjanpidosta käytävä ilmi näytteenottopäivämäärät, näytteiden tutkimustulokset sekä asetuksen liitteessä 1 mainitut tiedot parvesta. Parvien näytteenottoa koskevien tietojen on oltava yhdistettävissä pitopaikassa pidettävän siipikarjan ja eräiden muiden lintujen tunnistamisesta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (867/2010) mukaisen luettelon parvitetoihin. Hautomoa koskevasta kirjanpidosta on käytävä ilmi näytteenottopäivämäärät, näytteiden määrät, näytteenottokohteet sekä näytteiden tutkimustulokset. Jos kirjanpidossa todetaan puutteita, toimijaa pyydetään täydentämään kirjanpitoa.
5. Siipikarjan ja eräiden muiden lintujen tunnistamisesta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (867/2010) 5 §:n mukaan eläimistä pidetään luetteloa eläintunnistusjärjestelmälain 21 ja 22 §:n mukaisesti. Eläintunnistusjärjestelmälain (238/2010) 21 §:n mukaan eläimistä vastuussa olevan toimijan on pidettävä luetteloa omistuksessaan tai hallinnassaan olevista eläimistä eläinlaji- ja pitopaikkakohtaisesti. Luetteloa on pidettävä ajan tasalla joko paperisella lomakkeella tai sähköisessä muodossa siten, että se voidaan tarvittaessa esittää valvontaviranomaiselle. Luetteloa on säilytettävä kolmen kalenterivuoden ajan sen vuoden päättymisestä lukien, jolloin luetteloon viimeksi kirjattiin eläintä koskeva merkintä. Lain 22 §:n mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto vahvistaa 21 §:ssä tarkoitetun eläinlajikohtaisen luettelon mallin. Siipikarjan osalta luettelon mallia ei ole vahvistettu.
6. Eläinten terveystarkastuksesta sekä eläintautien vastustamisesta eläinten keinollisessa lisäämisessä annetun valtioneuvoston asetuksen (838/2013) 8 §:n mukaan pitopaikasta vastuussa olevan toimijan tulee tehdä kunnaneläinlääkärille ilmoitus uusien lintujen ottamisesta pitopaikkaan, jossa toteutetaan pakollista terveystarkastusta. Ilmoitus on tehtävä kahden viikon kuluessa lintuparven saapumisesta. Vaihtoehtoisesti kunnaneläinlääkärille voidaan toimittaa etukäteen tieto seuraavana kalenterivuonna saapuvien parvien suunnitelluista saapumisajankohdista.
7. Eläinten terveystarkastuksesta sekä eläintautien vastustamisesta eläinten keinollisessa lisäämisessä annetun valtioneuvoston asetuksen (838/2013) 7 §:n mukaan pitopaikasta vastuussa olevan toimijan on toimitettava kunnaneläinlääkärille tiedot niistä salmonellanäytteenotosta ja näytteiden tutkimustuloksista, jotka toimija on ottanut tai otattanut pitopaikan eläimistä.
8. Broilereiden kampakampylobakteerivalvonnasta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (10/EEO/2007) 6 §:ssä säädetään kampakampylobakteerin toteamisen aiheuttamista toimenpiteistä pitopaikassa. Jos pitopaikan teurastuserissä on todettu toistuvasti kampakampylobakteeri, pitopaikan omistajan tai haltijan on arvioitava tuotantohygieniset olosuhteet ja muutettava tarvittavilta osin työskentely- ja hygieniakäytäntöjään. Kunnaneläinlääkäri on tarkastettava tehdyt toimenpiteet ja annettava tarvittaessa neuvoja havaittujen puutteiden poistamiseksi salmonellavalvontakäynnin yhteydessä.
9. Jos pakollisen terveystarkastuksen yhteydessä havaitaan puutteita, ne tulee kirjata huomautuksia kohtaan. Puutteiden korjaamiseksi annetaan toimenpidekehoitus ja korjaamiselle tarkoituksenmukainen määräaika. Jos velvoitteiden noudattamisessa on vakavia puutteita, on kunnaneläinlääkäri tarkastuskäyntien määrää lisättävä (MMM 1037/2013, 16 §).

Kohtaan voi merkitä myös muita lisätietoja, joista on hyvä jäädä tieto pitopaikasta vastaavalle toimijalle tai seuraavaa tarkastusta varten.

OSA II

Pitopaikan suojaaminen eläintaudeilta tarkastetaan eläintutilain 90 § nojalla. Tautisuojauksesta säädetään eläintutilain 7 §:ssä, jonka mukaan pitopaikasta vastuussa oleva toimija on velvollinen huolehtimaan pitopaikan toimintaan nähden riittävästä menettelytavoista, joilla vastustettavien eläintautien leviämistä pitopaikkaan voidaan ennaltaehkäistä. Lisäksi tarkastetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 1368/2011 (alkutuotantoasetus) mukaisia velvoitteita.

2. Eläintutilain 7 §:n mukaan toimijan tulee laatia kirjallinen kuvaus menettelytavoista, joilla vastustettavien eläintautien leviämistä pitopaikkaan voidaan ennaltaehkäistä, jos pitopaikka on elintarvikelaissa tarkoitettu alkutuotantopaikka. Kuvaus voidaan yhdistää alkutuotantopaikalta vaadittavaan omavalvonnan kuvaukseen (ks. kohta 3).

3. Elintarvikkeiden alkutuotannon elintarvikehygieniasta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (1368/2011 muutoksineen) 4 §:n mukaan alkutuotannon toimijan on elintarvikelain 19 §:n mukaisen omavalvonnan toteuttamiseksi laadittava kirjallinen kuvaus alkutuotantopaikalla käytettävistä keskeisistä menettelyistä yleisen elintarvikehygieniasetuksen ((EY) 852/2004) 4 artiklan ja liitteen I osan A kohdan II mukaisten hygieniavaatimusten toimeenpanemiseksi. Omavalvonnan kuvausta laadittaessa on huomioitava alkutuotannon ja siihen liittyvien toimintojen luonne ja laajuus. Toiminnan muuttuessa kuvausta on muutettava ja täydennettävä.

4–13 ja 15–22. Eläintutilainsäädännössä ei ole yksityiskohtaisia säädöksiä siitä, mitä menettelyjä siipikarjan pitopaikassa tulee noudattaa eläintautien ennaltaehkäisemiseksi. Lomakkeeseen on koottu keskeisiä asioita, joilla on vaikutusta salmonellan (ja muiden tarttuvien eläintautien) ennaltaehkäisyssä. Pitopaikan tautisuojausten tarkastamisessa otetaan huomioon pitopaikan toiminta. Tarvittaessa pitopaikasta vastuussa olevalle toimijalle on annettava neuvoja ja ohjeistusta tautisuojausten parantamiseksi. Tällaiset asiat kirjataan tarkastuslomakkeeseen. Joistakin lomakkeessa mainituista kohdista säädetään myös eläinsuojelulainsäädännössä. Jos tarkastuksen yhteydessä todetaan eläinsuojelulainsäädännön vastaista toimintaa, on ryhdyttävä eläinsuojelulainsäädännön edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tautisuojausta koskevia ohjeita on esimerkiksi seuraavissa Eviran arvioimissa hyvän käytännön oppaissa: Lihasiipikarjatilan hyvän hygienian opas ja Hyvät rehuvarastojen merkintätavat kotieläintiloilla -ohje. Oppaat ovat saatavissa ETT:n internetsivuilta (www.ett.fi). ETT:n sivuilla on myös muita tautisuojausohjeita. Valvontakäynnillä käydään tarvittaessa toimijan kanssa oppaita ja ohjeita läpi.

14. EU:n yleisen elintarvikehygieniasetuksen ((EY) 852/2004) liitteessä I säädetään alkutuotannossa sovellettavista yleisistä hygieniasäännöksistä. Liitteen I, A osan, kohdan III mukaan toimijan on pidettävä kirjaa erityisesti seuraavasta:

- a) eläimille syötetyn rehun luonne ja alkuperä;
- b) eläinlääkkeet tai muut eläimille annetut hoidot, hoidon päivämäärät ja varoajat;
- c) sellaisten tautien esiintyvyys, jotka voivat vaikuttaa eläinperäisten tuotteiden turvallisuuteen;
- d) eläimistä otettujen näytteiden tai muiden diagnostisiin tarkoituksiin otettujen näytteiden, joilla on merkitystä ihmisten terveyden kannalta, analyysien tulokset; ja
- e) kaikki asiaankuuluvat selvitykset eläinten tai eläinperäisten tuotteiden tarkastuksista.

Kirjanpitoa koskevia vaatimuksia on täsmennetty alkutuotantoasetuksen (1368/2011) 5 §:ssä.